

สภาพ ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา
ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาชลบุรี เขต 1*

Existing Situation, Problems and Guided development on
Participative Administration of Basic School Committee under the
Office of Chonburi Education Service Office 1

รุ่งฤดี แคล้วคลาด**
ดร.สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์***
ดร.ภารดี อนันต์นาวิ****

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วม จำแนกตามสภาพ
วุฒิการศึกษา และขนาดของสถานศึกษา รวมถึงการศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา
ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 กลุ่มตัวอย่าง
ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 272 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมาตรฐานประมาณ
ค่า 5 ระดับ เกี่ยวกับสภาพการมีส่วนร่วม ปัญหาการมีส่วนร่วม มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .22 - .81 และ .28 ถึง
.78 และค่าความเชื่อมั่น .97 และ .94 รวมทั้งแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาของคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที
(*t-test*) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) การทดสอบรายคู่ด้วยวิธีเชฟเฟ (Scheffe)
และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. สภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง
2. สภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาโดยรวม จำแนกตามสถานภาพ วุฒิการศึกษา และ
ขนาดของสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
3. ปัญหาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง
4. ปัญหาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาจำแนกตามสถานภาพและวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อจำแนกตามขนาดของสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

*วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

**นิสิตหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

***ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศูนย์นวัตกรรมการบริหารและผู้นำทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

****ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศูนย์นวัตกรรมการบริหารและผู้นำทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

5. แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เสนอแนวทางการพัฒนาการให้คณะกรรมการมีส่วนร่วมเป็นคณะทำงานด้านการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแผนปฏิบัติการประจำปีด้านการจัดทำสาระหลักสูตรท้องถิ่น ด้านการจัดสรรทรัพยากรและการใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านการจัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา การจัดทำข้อมูลพื้นฐานของเด็กในเขตบริการโรงเรียน ด้านการช่วยเหลือให้เด็กพิการเด็กด้อยโอกาส และเด็กที่มีความต้องการพิเศษด้านวิชาการงบประมาณบุคลากรและบริหารทั่วไป

คำสำคัญ : สภาพ/ ปัญหา/ การมีส่วนร่วม/ คณะกรรมการสถานศึกษา

Abstract

The purpose of this research were to find out and to compare existing situations, problems and guided development of participative administration, classified by status, educational level and school size, as well as to find the guided development of participative administration of basic school committee under the office of Chonburi Educational Service Office 1. The samples were 272 basic school committee. The research instruments were the 5 rating-scales questionnaires concerned about the existing situation and problems of participative management, by which the discrimination value were .22 to .81 and .28 to .78 and the reliability value were .97 and .94 and one opened end questionnaire about guided development of participative management of basic school committee. The statistical devices used in analyzing data were mean, standard deviation, t-test and one – way analysis of variance, as well as content analysis.

The finding revealed that;

1. Existing situation of participation of basic school committee, as a whole, was rated at moderate level.
2. Existing situation of participation of basic school committee, as a whole, classified by status, educational level and school size were non – statistically significant difference.
3. Problems on participation of basic school committee, as a whole, was rated at moderate level.
4. Problems on participation of basic school committee, as classified by status and educational level were statistically significant difference; but when classified by school size, there was statistically significant difference.
5. The guided development suggested by school committee were; The basic school committee should participate on the policy and developmental plan, annual action plan; The participation should include local curriculum development, Resource and local wisdom allocation, as well as learning resources and local wisdom, educational management annual report, foundational data

of children in school service area, abnormal and intelligence student support, additionally, in school academic – budget – personnel and general management.

Keywords: Existing Situation/ Problem/ Participative/ Basic School Committee

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นการเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิต การเรียนรู้จะช่วยพัฒนาคนทั้งร่างกาย และจิตใจให้มีคุณภาพ มนุษย์และธรรมชาติสร้างแหล่งเรียนรู้ที่จะช่วยให้สามารถเรียนรู้ และเกิดการเรียนรู้อย่างหลากหลายตามความต้องการของทุกเพศ ทุกวัย ทุกเวลา ทุกสถานที่ โดยไม่จำกัด ฉะนั้นโรงเรียนในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนต้องอาศัยชุมชน ในการพัฒนาต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ และในขณะเดียวกันโรงเรียน ควรจะเอื้อต่อชุมชนโดยพัฒนาให้ความรู้แก่ชุมชน และการบริการด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของบุคคลโดยพัฒนาแหล่งเรียนรู้สู่ชุมชน (กรมวิชาการ, 2543, หน้า 27) ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานหลักที่ต้องสนองนโยบายในด้านการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและทั่วถึง การปฏิรูประบบการบริหารการศึกษาเป็นปัจจัยอันสำคัญยิ่งในการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาจากส่วนกลางไปยังสถานศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และชุมชน เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาโดยมุ่งหวังให้เป็นเครื่องมือสำคัญที่จะเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา ตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

จากแนวดำเนินการในการปฏิรูปการศึกษา ทำให้ทิศทางการบริหารโรงเรียนโดยชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมชัดเจนขึ้น การบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นการบริหารที่เปิดโอกาสให้บุคคลหรือเจ้าหน้าที่องค์กรได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การวินิจฉัย การตัดสินใจร่วม

กันกับผู้บริหารหรือหัวหน้าหน่วยงาน (ประทาน คงฤทธิศึกษกร, 2529, หน้า 163) ซึ่งการบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นการให้โอกาสผู้บังคับบัญชาผู้ใต้บังคับบัญชาหรือประชาชนกับข้าราชการที่อยู่ในองค์กรหรือทีมงาน ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับทางด้านความคิดจิตใจอารมณ์ในการร่วมกันปฏิบัติงานที่รับผิดชอบให้บรรลุเป้าหมายโดยให้ความสำคัญอยู่ที่ผู้บริหารจะต้องใช้ระบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมด้วยมิใช่ใช้เฉพาะงานใดงานหนึ่งหรือกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งแต่การมีส่วนร่วมจะต้องมีการวางแผนร่วมกันปฏิบัติร่วมกันและประเมินผลร่วมกัน (ประยูทธ สุวรรณโกตา, 2526, หน้า 17) โดยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้แทนศิษย์เก่าผู้แทนผู้ประกอบการ ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้แทนข้าราชการครู และให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการ อย่างไรก็ตามจากการดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานส่วนใหญ่มีปัญหาด้านการขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง ในการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับสถานศึกษามีปัญหาด้านเวลาที่จะร่วมงานกับสถานศึกษาเพราะส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลบุรี เขต 1, 2555)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลบุรี เขต 1

2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถาน

ศึกษา จำแนกตามสถานภาพวุฒิการศึกษา และขนาดของสถานศึกษา

3. เพื่อศึกษาปัญหาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา

4. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา จำแนกตามสถานภาพวุฒิการศึกษา และขนาดของสถานศึกษา

5. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำถามในการวิจัย

1. สภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับใด

2. สภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา จำแนกตามสถานภาพ วุฒิการศึกษา และขนาดของสถานศึกษา แตกต่างกันหรือไม่

3. ปัญหาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับใด

4. ปัญหาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา จำแนกตามสถานภาพ วุฒิการศึกษา และขนาดของสถานศึกษา แตกต่างกันหรือไม่

5. แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นอย่างไร

สมมติฐานของการวิจัย

1. สภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา จำแนกตามสถานภาพ วุฒิการศึกษา และขนาดของสถานศึกษา มีความแตกต่างกัน

2. ปัญหาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา จำแนกตามสถานภาพ วุฒิการศึกษา และขนาดของสถานศึกษา มีความแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตของเนื้อหาผู้วิจัยอาศัยแนวคิดเกี่ยวกับสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาตามบทบาทหน้าที่ 12 ด้านได้แก่ 1) การกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาของสถานศึกษา 2) การให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา 3) การให้ความเห็นชอบการจัดทำสาระหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการท้องถิ่น 4) การกำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา 5) การสนับสนุนให้เด็กในเขตบริการได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง มีคุณภาพ และได้มาตรฐาน 6) การส่งเสริมให้มีการพิทักษ์สิทธิเด็กดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาสและเด็กที่มีความต้องการพิเศษให้ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ 7) การเสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการงบประมาณ บุคคล และการบริหารทั่วไป 8) การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา และสืบสานวัฒนธรรมของชาติ 9) การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน 10) การให้ความเห็นชอบการรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษา 11) แต่งตั้งที่ปรึกษาและหรือคณะอนุกรรมการ 12) การปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานต้นสังกัด

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 272 คน ตามตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 608-609)

ตัวแปรที่ศึกษาประกอบด้วย

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ สถานภาพ คือผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนครูผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นวุฒิการศึกษา คือ ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรีขนาดของสถานศึกษา คือ ขนาดเล็กขนาดกลางขนาดใหญ่

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ สภาพ ปัญหา และแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลบุรี เขต 1 ตามบทบาทหน้าที่ 12 ด้าน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสาร หลักการ ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และพัฒนาแบบสอบถามที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานพื้นฐาน (ประสิทธิ์ จิตเสถียร, 2552, หน้า 17)

แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 อันดับ จำนวน 36 ข้อ รวมทั้งแบบสอบถามแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 12 ข้อ

2. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อประธานและคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ให้ตรวจสอบเสนอแนะ ปรับปรุงด้านภาษาและวัตถุประสงค์

3. นำแบบสอบถามที่ผ่านการแก้ไขด้านภาษาและเนื้อหา แล้วให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรง และความถูกต้องของเนื้อหาตลอดจนความชัดเจน ความเหมาะสมในการใช้ภาษา โดยคำนวณค่าดัชนี IOC (Index of item Objective Congruence) ตามเกณฑ์ 0.50 ขึ้นไป ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.66 - 1.00 และนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขด้านเนื้อหา

และภาษาตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วเสนอต่อประธานและกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาเป็นขั้นตอนสุดท้าย

4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้กับครูผู้สอนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน มาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Discrimination) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม พบว่า แบบสอบถามมีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .22 - .81 และ .28 - .78 และค่าความเชื่อมั่น (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1990, pp. 202-204) พบว่า มีความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .96

5. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูล ในการวิจัยด้วยตนเอง จำนวน 296 ชุด ได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์กลับคืนครบตามจำนวน 272 ชุด และ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และเปรียบเทียบปัญหาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาจำแนกตามวุฒิการศึกษาโดยการทดสอบค่าที (t -test Independent) และเปรียบเทียบปัญหาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำแนกตามสถานภาพ ตามขนาดของโรงเรียน ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบว่าแตกต่างกับเปรียบเทียบรายคู่โดย (Scheffe)

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปผลการศึกษาค้นคว้าดังต่อไปนี้

1. สภาพมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลบุรี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางโดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา และสืบสานวัฒนธรรมของชาติ

2. เปรียบเทียบสภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา จำแนกตามสถานภาพวุฒิการศึกษา และขนาดของสถานศึกษา

2.1 จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านการกำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา ด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนแตกต่างกันอย่างไม่มีความนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มที่มีวุฒิกศศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษามากกว่ากลุ่มที่มีวุฒิกศศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ยกเว้นด้านการให้ความเห็นชอบการรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษา และการปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับความมอบหมายจากหน่วยงานต้นสังกัด แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา ด้านการสนับสนุนให้เด็กในเขตบริการได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง มีคุณภาพและได้มาตรฐานด้านการส่งเสริมให้มีการพิทักษ์สิทธิเด็ก ดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาส และเด็กที่มีความต้องการพิเศษให้ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา และสืบสานวัฒนธรรมของชาติและด้านการปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับความมอบหมายจากหน่วยงานต้นสังกัด ด้านอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ปัญหาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า มีปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านการส่งเสริมให้มีการพิทักษ์สิทธิเด็ก

ดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาสและเด็กที่มีความต้องการพิเศษให้ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ

4. เปรียบเทียบปัญหาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำแนกตามสถานภาพวุฒิการศึกษา และขนาดของสถานศึกษาเมื่อ จำแนกตามสถานภาพ พบว่า โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, จำแนกตามวุฒิกศศึกษา พบว่า โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มที่มีวุฒิกศศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีปัญหาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษามากกว่ากลุ่มที่มีวุฒิกศศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป ยกเว้นด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนกลุ่มที่มีวุฒิกศศึกษาปริญญาตรีขึ้นไปมีปัญหาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษามากกว่ากลุ่มที่มีวุฒิกศศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ด้านการเสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการงบประมาณ บุคคล และการบริหารทั่วไป ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เสนอแนวทางการพัฒนาการให้คณะกรรมการมีส่วนร่วมเป็นคณะทำงานด้านการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แผนปฏิบัติการประจำปี ด้านการจัดทำสาระหลักสูตรท้องถิ่น ด้านการจัดสรรทรัพยากรและการใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านการจัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา การจัดทำข้อมูลพื้นฐานของเด็กในเขตบริการโรงเรียน ด้านการช่วยเหลือให้เด็กพิการเด็กด้อยโอกาสและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และบริหารทั่วไป

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษา สภาพการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณารายด้านปรากฏว่าอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน เรียงระดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา และสืบสานวัฒนธรรมของชาติด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนและด้านการส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขตบริการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง มีคุณภาพและได้มาตรฐานอยู่ในระดับปานกลาง 9 ด้าน เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาของสถานศึกษา ด้านการแต่งตั้งที่ปรึกษาและหรือคณะกรรมการด้านการให้ความเห็นชอบการรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษาทั้งนี้เพราะคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีสถานภาพที่แตกต่างกันกล่าวคือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานถึงร้อยละ 62.50 มาจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นบุคคลที่ปฏิบัติงานอยู่ภายนอกสถานศึกษา มีภาระหน้าที่อื่นที่ต้องรับผิดชอบจึงทำให้เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาและในขณะเดียวกันมีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพียงร้อยละ 32.50 มาจากผู้แทนครูซึ่งเป็นกลุ่มที่ปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาและมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอจึงอาจทำให้ผลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีวุฒิการศึกษาที่แตกต่างกันกล่าวคือคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานถึงร้อยละ 40.44 มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ซึ่งหมายถึงมีระดับการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือมัธยมศึกษาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ดังนั้นความรู้ความสามารถจึงอาจเป็นอุปสรรคต่อมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาได้ เพราะระดับการศึกษาเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพล

สำคัญต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เนื่องจากการศึกษามีส่วนทำให้คนเกิดความคิด ความรู้จักตนเอง รู้จักชีวิต เข้าใจสังคม สิ่งแวดล้อมที่ตนเองอาศัยอยู่และมีส่วนร่วมอยู่ด้วยอย่างดีขึ้น เนื่องจากระดับการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ค่านิยม แนวความคิด และความเชื่อของบุคคล คนในชนบทมักยกย่องคนที่มีความรู้และยอมปฏิบัติตาม เพราะถือว่าคนที่มีการศึกษาสูง ย่อมมีประสบการณ์ต่าง ๆ มากด้วยซึ่งเขาคาดการณ์ต่าง ๆ ได้กว้างกว่าคนอื่นที่มีการศึกษาน้อย (บพิตร ออมโรสง, 2546, หน้า 47-48) ตลอดจนขนาดและสถานที่ตั้งของสถานศึกษาอาจส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาได้ กล่าวคือโรงเรียนขนาดใหญ่มักจะมีสถานที่ตั้งอยู่ในชุมชนเมืองหรือชุมชนขนาดใหญ่ ซึ่งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานส่วนใหญ่มีความพร้อมทั้งด้านความรู้ ความสามารถ ความพร้อมทางเศรษฐกิจ รวมทั้งมีเวลาในการบริหารสถานศึกษามีส่วนร่วมมาก หากแต่ในขณะเดียวกันโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลางส่วนใหญ่มีสถานที่ตั้งอยู่ในชุมชนขนาดเล็กหรือชนบทห่างไกล คณะกรรมการสถานศึกษามีความพร้อมในด้านต่าง ๆ ต่ำ ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ส่งผลให้สภาพการมีส่วนร่วมโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางซึ่งมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของฉันทุนนท์ สุรินทร์ (2546) ที่ทำการศึกษการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อการจัดการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอพนสนิมคม จังหวัดชลบุรี พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อการจัดการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอพนสนิมคม จังหวัดชลบุรี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของทักษิณ แสนอิสระ (2548) ที่ศึกษาแนวทาง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาต่อการบริหารการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของจังหวัดฉะเชิงเทราผลการวิจัยพบว่าระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาต่อการบริหารงานในสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลการเปรียบเทียบสภาพการมีส่วนร่วมของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชลบุรี เขต 1 จำแนกตามสถานภาพวุฒิการศึกษา และ ขนาดของสถานศึกษา พบว่า สภาพการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 โดยผู้แทนครูมีส่วนร่วมมากกว่าคณะกรรมการสถานศึกษากลุ่มอื่นๆ ที่เป็น เช่นนี้เพราะผู้แทนครูทุกคนมีความรู้ปริญญาตรีขึ้นไป รวมทั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ได้กำหนดมาตรการให้มีการพัฒนาครูและบุคลากรทางศึกษาทั้งระบบให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนได้กำหนดกลยุทธ์ให้พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการการศึกษาทุกระดับโดย มุ่งผลสัมฤทธิ์เน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน จึงทำให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นผู้แทนครูมีส่วนร่วมแตกต่างกันกับผู้แทนจากกลุ่ม ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของกมลภัทร ธรรมสุนทร (2544) ที่ได้ศึกษาสภาพและแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการโรงเรียน ในการบริหารโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ชลบุรี พบว่า สภาพการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน ประถมศึกษาของคณะกรรมการโรงเรียนซึ่งมีสถานภาพ ต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนเมื่อจำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า สภาพการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา โดยรวมและราย ด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เพราะบุคคลที่มีการศึกษาในระดับปริญญาขึ้นไปจะ มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาได้ดี ตลอดจนมีความเข้าใจในหลักสูตรแกนกลางการ ศึกษาขั้นพื้นฐานอีกทั้งมีความสามารถในการรับข้อมูล ในการบริหารสถานศึกษาได้ดีกว่าซึ่งมีความสอดคล้อง กับผลการวิจัยของกมลภัทร ธรรมสุนทร (2544) ที่ได้ ศึกษาสภาพและแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะ

กรรมการสถานศึกษา ในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี ผลการ วิจัยพบว่าสภาพการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน ประถมศึกษาของคณะกรรมการโรงเรียนที่มีระดับการ ศึกษาต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของกฤษิณทร์ นิยมนา (2544) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการ ศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2 ผลการ วิจัยพบว่าการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะ กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำแนกตามขนาดของ สถานศึกษาโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัย สำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการศึกษาปัญหาการมีส่วนร่วมในการ บริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม ศึกษาชลบุรี เขต 1 พบว่า ปัญหาการมีส่วนร่วมในการ บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางทั้งนี้อาจ เป็นเพราะคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้รับการ แต่งตั้งมีวุฒิการศึกษาที่มีระดับแตกต่างกันกล่าวคือ มีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรีจำนวน 110 คน หรือ คิดเป็นร้อยละ 40.44 และมีการศึกษาระดับปริญญาตรี ขึ้นไป จำนวน 162 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 59.56 อีกทั้ง ในจำนวนนี้ยังเป็นผู้แทนที่มาจากครูผู้สอนซึ่งมีการศึกษา ระดับปริญญาตรีขึ้นไปทุกคน จำนวน 102 คน หรือคิด เป็นร้อยละ 37.50 หากแต่ผู้แทนที่มาจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 40 คน และผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 130 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 170 คน ซึ่งในจำนวน นี้มีการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 52 คน คิด เป็นร้อยละ 19.12 และมีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา ตรี จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 43.38 ของจำนวน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งหมด แสดง ให้เห็นว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีระดับ การศึกษาที่แตกต่างกันมากตามลักษณะอาชีพ รวมทั้ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

ได้ให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานค่อนข้างน้อย ทั้งนี้เพราะไม่มีการกล่าวถึงการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ในแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปี พ.ศ. 2555-2558 อย่างชัดเจน หากแต่กำหนดให้มีการส่งเสริมสนับสนุนการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ประสานและส่งเสริมสถานศึกษาให้มีบทบาทในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนส่งเสริมการจัดการศึกษา สำหรับผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาสและผู้ที่มีความต้องการพิเศษ จึงมีข้อมูลที่ไม่สะท้อนให้เห็นการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลบุรี เขต 1, 2555) ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ผลการวิจัยพบว่าปัญหาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของพิพัฒน์ ศิริจันทร์ (2545) ที่ได้ศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง และมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของชูชาติ บุญสม (2546) ที่ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอวิเศษชัยชาญ พบว่า มีปัญหาการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง

4. ผลเปรียบเทียบปัญหาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลบุรี เขต 1 เมื่อจำแนกตามสถานภาพ พบว่า โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ มีปัญหาการมีส่วนร่วมมากกว่าผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้แทนครู ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้แทนครูมีวุฒิการศึกษาปริญญา

ตรีขึ้นไป อีกทั้งผู้ทรงคุณวุฒิส่วนใหญ่เป็นบุคคลในท้องถิ่นที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรีกล่าวคือร้อยละ 80 มีวุฒิการศึกษาระดับ ปวส. ลงมา จึงมีความรู้ความเข้าใจในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานค่อนข้างน้อยจึงทำให้มีปัญหาการมีส่วนร่วมมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของบัณฑิต อ้วนละมัย (2551) ที่ได้ศึกษาวิจัยสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาพสินธุ์ เขต 3 พบว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานประเภทแตกต่างกันมีปัญหาการปฏิบัติงานโดยรวมและทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับผลการวิจัยของอุมา ศรีชัย (2547) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระยอง พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่าโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า สถานศึกษาควรเตรียมข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพภายในและสภาพภายนอกของสถานศึกษา เพื่อนำไปวิเคราะห์และประมวลเป็นวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายของสถานศึกษา ต้องรายงานผลงานตามที่ระเบียบกำหนดเพื่อให้การสนับสนุนและดำเนินการบรรลุตามเป้าหมาย สถานศึกษาควรศึกษาสภาพปัญหาความต้องการของท้องถิ่นแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อนำมาประกอบการจัดทำสาระหลักสูตรสถานศึกษาต้องจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานตาม

แผนปฏิบัติการประจำปี และสรุปรายงานผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีได้อย่างมีคุณภาพสถานศึกษาควรจัดทำข้อมูลพื้นฐานของเด็กในเขตบริการเสนอให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานรับทราบเพื่อมีส่วนร่วมในประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและเด็กทุกคนให้ได้เข้าเรียนสถานศึกษาร่วมกันหาแนวทางในการจัดการศึกษาให้เด็กพิการเด็กด้อยโอกาสและเด็กที่มีความต้องการพิเศษร่วมกันกำหนดแนวทางการบริหารในด้านวิชาการงบประมาณบุคลากรและบริหารทั่วไปสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานร่วมกันเสนอแนวทางในการจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ โดยนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาช่วยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสถานศึกษาควรเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมของท้องถิ่นอย่างสม่ำเสมอสถานศึกษาควรจัดทำสรุปรายงานผลการดำเนินงานประจำปีเสนอต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อรับทราบสถานศึกษาควรส่งเสริมสนับสนุนให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการคัดเลือกหรือเสนอบุคคลในท้องถิ่นที่มีความสามารถหรือบุคคลที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิตได้รับการยอมรับจากสาธารณชนเข้าเป็นที่ปรึกษาหรือคณะกรรมการด้านต่าง ๆ สถานศึกษาควรนำนโยบายหรือแนวปฏิบัติที่หน่วยงานต้นสังกัดแจ้งให้สถานศึกษาได้ปฏิบัติเสนอคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้เพราะสถานศึกษาต้องจัดเตรียมข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพภายในและสภาพภายนอกของสถานศึกษาเพื่อนำไปวิเคราะห์และประมวลเป็นวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายของสถานศึกษาในการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาของสถานศึกษาสถานศึกษาต้องจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาโดยได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อเป็นดำเนินการและติดตามผลให้บรรลุตามเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนด สถานศึกษาควรศึกษาสภาพปัญหาความต้องการของท้องถิ่นแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อนำมา

ประกอบการจัดทำสาระหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น และกำกับติดตามการดำเนินงานโดยจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี และสรุปรายงานผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีให้มีคุณภาพสถานศึกษาควรจัดทำข้อมูลพื้นฐานของเด็กในเขตบริการเสนอให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานรับทราบเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขตบริการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงและส่งเสริมเด็กพิการเด็กด้อยโอกาสและเด็กที่มีความต้องการพิเศษให้ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานร่วมกันกำหนดแนวทางการบริหารทั้ง 4 ด้าน คือด้านวิชาการงบประมาณบุคลากรและบริหารทั่วไป เพื่อให้การคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานร่วมกันจัดสรรทรัพยากรในท้องถิ่นโดยนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาช่วยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนโดยส่งเสริมและเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมของท้องถิ่นอย่างสม่ำเสมอจัดทำสรุปรายงานผลการดำเนินงานประจำปีเสนอต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อรับทราบอย่างต่อเนื่องและเป็นปัจจุบันสถานศึกษาควรส่งเสริมสนับสนุนให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการคัดเลือกหรือเสนอบุคคลในท้องถิ่นที่มีความสามารถหรือบุคคลที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิตได้รับการยอมรับจากสาธารณชนเข้าเป็นที่ปรึกษาหรือคณะกรรมการด้านต่าง ๆ ในสถานศึกษาสถานศึกษาต้องนำนโยบายหรือแนวปฏิบัติที่หน่วยงานต้นสังกัดแจ้งให้สถานศึกษาได้ปฏิบัติเสนอคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีส่วนร่วมในสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ

เอกสารอ้างอิง

- กมลภัทร ชรรณสุนทร. (2544). *สภาพและแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการโรงเรียนในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กรมวิชาการ. (2543). *แนวทางการบริหารโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ณัฐนนท์สุรินทร์. (2546). *ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อการจัดการศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอพนัสนิคมจังหวัดชลบุรี*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บพิตร ออมไธสง. (2546). *การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกาะสมุยจังหวัดสุราษฎร์ธานี*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บัณฑิต อ้วนละมัย. (2551). *สภาพและปัญหาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชานโยบายสาธารณะ, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ประสิทธิ์ จิตเสงี่ยม. (2552). *สภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เมตต์ เมตต์การุณจิตต์. (2541). *การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนเทศบาลในจังหวัดนครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ไพรัตน์ เดชะรินทร์. (2541). *บทบาทชนบทไทย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เจริญผล.
- ภูรินทร์ นิยมนา. (2544). *การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษจันทบุรี เขต 2*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ระพีพัฒน์ สิริจันทร์. (2545). *ปัญหาการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ศิระ ทาทราย. (2545). *สภาพและปัญหาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1. (2555). *แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2555 – 2558*. ชลบุรี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1.

อูมา ศรีชัย. (2547). การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดระยอง. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

Cohen, J. M., & Uphoff, N. T. (1980). *Effective behavior in organization*. New York: Richard D. Irwin.